WYWOD PRAWA.

Do Dziesięcin wytycznych Kościołowi Farnemu,

SWIĘTEGO MIKOŁAIA,

ná Wesoły będącemu należących.

PRZEZ

Szlachetnego JP. BARSTHA Radcę Krakowskiego, Folwark Olsza i Celarowskie zwane, tudzież Dworek z grontem do Miłosierdzia należący, posiadaiącego, zaprzeczonych.

á

Przez X. KAROLA MARXENA iako Proboszcza, Sprawiedliwą Należytość popieraiącego.

NAYSZLACHETNIEYSZEMU MAGISTRATOWI KRAKOWSKIEMU

z winnym honorem

PODANY.

Diebûs Augusti Roku 1782.

DECIMAS DO OMNIUM QUÆ POSSIDEO.

LUCÆ XVIII. v. 12.

NAYSZLACHETNIEYSZY MAGISTRACIE!

Pierwſzy to raz ieſt, iako Kapłan w Sprawie dawniey do Duchowney Jurysdykcyi należącey, dziś ſtawa w Sądzie Waſzym, pełen zaufania, iż pokrzywdzenie Kościoła, i w Swieckiey Magiſtraturze znaydzie Sprawiedliwość. Już to czwarty Rok, iako Szlachetny Jmć Pan BARSTH R. K. posiadaiący Folwarki Celarowſkie i Olſza zwane, widoczne czyni bezprawie w zatrzymaniu Dziesięcin wytycznych, dobrym prawem do Kościoła Farnego S. MIKOŁAIA ná Wesoły należących. Smutny to dla mnie zaiſte termin, iż po wielorakich przyiacielſkich przez Godne z Nayſzlachetnieyſzego Magiſtratu Oſoby przełożeniach, przymuſzony ná koniec zoſtałem udać się do prawnego pieniactwa, od czego ia zawſze byłem daleki; wiedząc dobrze: iż Prawo nikogo nie tuczy, i raczeybym prawne koſzta łożył ná nieuchronne Kościoła mego potrzeby, niżeli rozſpierać się z możnym Przeciwnikiem. Osądzicie sprawiedliwi Sędziowie! kto z nas dwoch kłotnik? gdy raczycie położyć *in bilance Sanctæ juſtitiæ* prawa, z ktoremi się Strony popisuią. Moie są naſtępuiące.

Peti-

Petitorium.

Kościoł S. MIKOŁAIA ſtoiący przy miłym powietrzu, od czego podobno i bliſkie place Wesołą nazwane, iak dawno ma swe początki, á zatym *Erekcyą* ktoż zgadnie? Stare wieki temu winne, w ktorych pisać nieumiano w Polſzcze, iż nawet dziś wątpią ieżeli KRAKUS pierwſze założył Krakowa osady? czyli iuż Miaſto osiadłe zaſtał? ktore Ptolomeuſz zowie *Carodunum.* Domagałbym ſię ia także od ſtrony przeciwney *Erekcyi* Krakowa. Tey nie pokaże.

Atoli że ten Kościoł ieſt bardzo dawny i podobno pierwiaſtki wprowadzoney do Polſki Wiary przez Mieciſława i Dąbrowkę zaśiągaiący, dochodzić można z dziejow Zakonu S. BENEDYKTA. Piſze *Szczygielſki*, á piſze z godnych wiary Kronikarzow *in Aquila Benedictino-Polona* pag. 119. iż Bolesław Chrabry z rady S. EMERYKA założył Klaſztor ná ſławney, tak od Polakow zwaney Łysey gorze. To było w Roku 1006. Ci Benedyktyni ſprowadzeni z Kaſsynu, byli pierwſzemi Apoſtołami w Polſzcze, oni zakładali w mieyſcach potrzebnych Kościoły, ktoż to wie, czy nie i Kościoł S. MIKOŁAIA? lecz ten Anekdot nie ieſt wywodem Prawa ſłużącego do Dzieſięcin z Celarowſkiego i z Olszy.

Poſtąpmy za krokiem wiekow. Piſze Kromer *lib. 4.* iako KAZIMIERZ Mnich, ſprowadziwſzy z Kluniaku Benedyktynow dwunaſtu, onych w Roku 1044. w Klaſztorze Tynieckim oſadził, á między innemi przywileiami: *Decimas quæ*

ex

ex bonis Tynecensis Monasterii, Cracoviensi Antistiti præbebantur, Abbati & Monasterio, jure sempiterno addixit & adscripsit. Z Kromera wypisał to *Szczygielski* pag. 110. *loco Citato.* I coż ztąd? idzież zatym że Benedyktyni brali dziesięcinę z Celarowskiego i z Olszy?

Proszę czytać Bullę Grzegorza IX. *de datum Perusii. Annô Incarnationis Dominicæ 1229. Pontificatûs Anno III.* Kto ią chce wiedzieć *per extensum* znaydzie ią w *Szczygielskim loco citato* pag. 112. ia z niey przytaczam, co służy do moiey rzeczy: *Locum ipsum in quo præfatum Monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis &c de* Rutki,*de* Kaszow, *de* Czułow *de* Woyskowo, *de* PRĄDNIK &c. &c. *Villas cum Ecclesiis,hominibus,DECIMIS, Mellificiis, -& SANCTI NICOLAI:* &c. &c.

Otoż iuż ma Strona przeciwna dowod, iż i PRĄDNIK i Kościoł S. MIKOŁAIA do Benedyktynow należał. Ale gdzież tu *Celarowskie? gdzie Olsza?*

Proszę znowu czytać Dekret WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA pierwszego Krola po odzyskaney przez PRZEMYSŁAWA Koronie,*de Anno* 1311. ktorego *tenorem* kładę, gdyż mi bardzo służy, *per extensum*, iako go wypisuie *Szczygielski in Historia Monasterii Tynecensis pag.* 165.

IN NOMJNE DOMINI AMEN.

Justitia est, jus unicuiq; quod suum est tribuens, ingratos obedientiâ puniendo, bene meritos verò beneficiis perpetuis multipliciter præmiando. Ideo Nos VLADISLAUS Dei gratia, Cracoviæ, Sendomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Cuiaviæq; Dux, ad notitiam, memoriam, & testimo-

ſtimonium perpetuum, omnium præſentium & futurorum volumus devenire: quòd propter demerita, publica perjuria, traditiones, proditiones, commiſſiones criminis læſæ Majeſtatis, quas cives civitatis noſtræ Cracovienſis nefandiſſimè in Nos hæredes ſuos, ac gentem Polonicam atrociter perpetrarunt, tradentes Civitatem dictam Principibus peregrinis, evellendo & exterminando nos ſuos veros & legitimos Dominos & hæredes, & maximè Zurdmanus de Piſary, Kaſzow & Smierdząca; Joannes de Radeſzow & Wola, Jacobus & Pacoldus de Koianow & PRĄDNIK, *de Krywa Dubrowa, Sculteti;* Heincza de Naczer, & alii ſuos in PRADNIK manſos habentes; *Henricus Advocatus Cracovienſis in Wilkow, & omnes alii quicunque habent* bona mobilia & immobilia à Monaſterio Tynecensi: *Eoſdem juſtitia exigente, de maturo conſilio noſtrorum Baronum & hæredum ipſorum, Nomine Domini invocato, omnibus poſſeſſionibus, prædiis, juribus, reditibus, ſcultetiis, privilegiis, libertatibus, gratiis, confirmationibus, donationibus, bonis emptitiis & quocunque titulo acquiſitis à quocunque, à Nobis noſtriſve prædeceſſoribus ſub quacunque forma verborum; & ſpecialiter à Monaſterio, Abbatibus & Conventu Tynecenſi, prædictis, Ordinis S. BENEDICTI Diœceſis Cracovienſis: ex nunc ſententialiter, & perpetuo exuimus, privamus, nudamus, & pronuntiamus publicè, fore privatos & nullius momenti, propter dicta ſcelera exiſtere penitus vel vigoris: & reducimus dicta bona plenè & integrè, ad jus & proprietatem cum omni jure & Dominio ad Monaſterium & Conventum Tynecenſem: excludimus prædictos ſcultetos, & hæredes ipſorum à dictis bonis, & omni actione & acceſſu: pronunci-*

nunciando inhabiles, perjuros, & perfidos nunc & semper: & facimus Monasterium & Conventum scultetiarum, bonorum, & omnium jurium ipsorum veros Dominos & Hæredes. Quicunq; autem venerit contra præsens nostrum privilegium, & quotiescunq;, Duas Marcas Auri Nobis pro pæna, & tertiam Monasterio dicto solvat & solvere teneatur; Privilegio nihilominus semper in suo robore permanente. Actum apud Doblicz in castris, Anno Domini MCCCXI. in die Beati THOMÆ Apostoli. Præsentibus fidelibus nostris Voytecho Palatino, Prandota Castellano, Smilone Judice, Sudone Dapifero, Paulo Thesaurario, Dobeslao, Agazone, Sendomiriensibus. Joanne de Brzesko Castellano, Floriano Succamerario Cracoviensibus. Derscone dicto Celma de Janina, Joanne de Czechow Castellano, & aliis pluribus fide dignis ad hoc rogatis & specialiter vocatis. In cujus rei testimonium, Scripto præsenti, nostrum sigillum fecimus appendi. Datum per manus Sdeslai Præpositi Beati FLORIANI, & nostri Subcancellarii Cracoviensis.

Z tego Dekretu powinnaby się przeciwna Strona wiele dorozumieć. *Nayprzod:* iż mi się niesłusznie składa lokacyą Miasta Krakowa w Roku 1257. daleko dawnieyszą od przytoczonego Dekretu. *Powtore:* iż ieżeli Sołtysi (nie pytam się iakim Prawem) dzierżeli od Benedyktynow PRĄDNIK; to musiało być za przyzwoleniem Krolewskim. Tym Dekretem KROL przywraca Benedyktynow do dawnego swego dziedzictwa PRĄDNIKA &c. &c. i wieczne milczenie nakazuie. *Potrzecie:* iakim Prawem dzierżyli Benedyktyni Kościoł S. MIKOŁAIA, i Jego uposażenie,

toż

tož samo w Roku 1462. *cum Jure Patronatus Ecclesiæ S. NICOLAI Universitati Cracoviensi, Præposituræ cum Incorporatione ejusdem*, ná Mocy Bulli *Pii Papæ ejus Nominis II.* Roku 1462. zaszłey: *Cum omnibus DECIMIS obventionibus*: &c. &c. ná Akademią zlali; ktorey *Authenticũ* pokazane będzie, przed Wami Sprawiedliwi Sędziowie! Odpowie znowu Strona przeciwna, czytam PRĄDNIK, ale nie czytam *Celarowskiego*, nie czytam Olszy? Ja znowu raz ná zawsze replikuię z *Dlugosza* lib. 1. Hist. Pol. pag. 13. lit. B. *PRĄDNIK, cujus fontes in Villa Sułoszowa, ostia infra Civitatem Cracoviensem.* Wiadomo zaś światu, iż nigdy Rzeki nie zwano od Wśi, ale Wieś często zowią od Rzeki; i tak Wisła nie powinnaby się zwać Wisłą, ale Krakowicą, lub Oświecimką. Co się tycze *Celarowskiego*, ieszcze Celarego pod datą Dekretu nie było może ná Swiecie nawet i Imienia. A *Olsza* Olszyną zarosła stała.

Przystąpmy bliżey *in Jure Petitorio.*

LIBER BENEFICIORUM, iest to Xięga uprzywileiowana, nawet Konstytucyami Seymowemi. W niey czytam: *PRĄDNIK Villa sub Parochia Ecclesiæ de S. NICOLAO sita, cujus proprietas ad Abbatem & Monasterium de* Tyniec *pertinet. In qua sunt sedecem lanei cmethonales. Item est ibi scultetia habens quatuor laneos, de quibus omnibus* solvitur & conducitur *Decima Manipularis, & Canapalis pro Ecclesia S. NICOLAI. Item in eadem Villa sunt tria Prædia, ad Cives Cracovienses pertinentia bona, De quibus solvitur Decima Manipularis & Canapalis eidem S. NICOLAI Ecclesiæ.*

Dopra-

Doprafzam fię ufilnie, ażeby to flowko łacińskie *Solvitur:* nie było brane, za iedno co pieniądzmi płacą. Albowiem to flowko może być brane w wielorakim znaczeniu. I tak go tłumaczy Knapfki *verbô: Solvo:* Płacę, rozwięzuię, wyprzągam, ofłabiam, odbiiam od brzegu, rofpufzczam, wypełniam, łamię, wyzwalam, fpufzczam z łańcucha, fpełniam, & *fub* rufza lekarftwo, purgacyą czyni, dyfpensować: Ale co mi po Knapfkim? Sam *liber Beneficiorum* tłumaczy fię: *Solvitur & Conducitur Decima Manipularis*, to ieft: iż nie tylko w snopie płacą, ale i odwożą dziefięcinę Kościołowi S. MIKOŁAIA z niektorych Folwarkow; á z innych sam X. Pleban musi sobie zwozić własną Fornalką.

Naftępuie LIBER RETAXATIONUM. Ktoren tak opiewa: *Ecclefia Parochialis S. NICOLAI in Suburbio Cracovienfi, cujus Pofsefsor* Venerabilis Dominus MARTINUS *de* ILKUSZ Sacræ Theologiæ Profefsor, *qui juravit &c. In Suburbio Cracovienfi ex quinque Prædiis* Murfthyn, Thuconis Zaifredy, Lankftanowa & Psarfkie *Decima Manipularis. In Prądnik Majori de Agris Cmetonalibus & Scultecialibus Decima Manipularis &c. &c.*

Niech mi Strona przeciwna okaże podobne *Petitorium* do nieoddawania Dziefięcin tak uroczyftym Prawem zapewnioney Kościołowi? Spodziewam się zbocznych może iakowych wynalazkow; iednakże oczywiftość sama niechay znaydzie przyzwoitą Sprawiedliwość, aby fię iaśniey okazało, kto ieft *æquus Pofsefsor* á kto *iniquus ufurpator.*

B Pof-

Posseſsorium.

A Prima Donatione, iako się wyżey namieniło, *Juris Patronatûs Univerſitati Cracovienſi* Probostwa S. MIKOŁAIA, zawſze był Kościoł *in Poſseſsione pacifica* dziś zaprzeczonych Dzieſięcin. Pomnieć należało, i to; że *Præſcriptio immemorabilis, quæ centum Annos excedit, eſt optimus titulus in Mundo Poſsidendi*. Wydawali Kościołowi dzieſięcinę *Celarowſcy*, *Zydowſcy*, *Kameduli*, wydawał samże Szlachetny JP. BARSTH R. K. A gdy życzył sobie ią przyſwoić, powinien był wprzod *docere de jure negativo*, (wſzakoż to przynaymniey grzeczność radzi) że nie Kościołowi S. MIKOŁAIA też Dzieſięcinę oddawać, lecz sobie wytykać powinien; nie zaś *via facti* chcieć ſię z maiątku Kościelnego bogacić. Reſzta Wywodow, gdy ich będzie potrzeba napotym.

Panie Wice nie ma ...
Wasza Corka w Akamonie.

